

1979, 29. srpna – Sdělení VONS č. 128 „Zadržení v Polsku“ o cestě Karla Soukupa v doprovodu Davida Němce a Tomáše Lišky do Polska s úmyslem držet společně s polskými obhájci lidských práv hladovku na podporu vězňených členů VONS a dalších politických vězňů, o jejich zadržení polskými bezpečnostními orgány ve Varšavě, předání československým úřadům a internaci Tomáše Lišky v psychiatrické léčebně.

V pondělí 20. 8. 1979 v 10.00 byli na nádraží na pokraji Varšavy polskou bezpečností zadrženi čs. občané Tomáš Liška, David Němec a Karel Soukup. Karel Soukup přijel do Polska s úmyslem držet tam společně s polskými přáteli protestní hladovku (text, jimž hladovku ohlašuje, uvádíme v příloze).¹ Tomáš Liška a David Němec ho jako turisté doprovázeli.

Všichni tři byli eskortováni do Prahy a umístěni v cele předběžného zadržení v Konviktské ulici.² V době zadržení byli ostříhání údajně z hygienických důvodů, ačkoliv lékař jim vlasy neprohlížel. 23. 8. 1979 večer byli David Němec a Karel Soukup propuštěni, Tomáš Liška byl převezen na uzavřené oddělení psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích, kde je dosud, přestože netrpí žádnými obtížemi, které by vyžadovaly psychiatrickou léčbu.³

K výzvě a hladovce Karla Soukupa se připojila řada občanů jak v Polsku, tak v Československu, kteří stejně jako on hladovku ani přes policejní represi nepřerušili.⁴

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 12, s. 11–12.

POZNÁMKY

¹ Text výzvy hudebníka a signatáře Charty 77 Karla Soukupa světové veřejnosti nebyl v *Informacích o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 12*, spolu se sdělením publikován. Vyšel již dříve, v *Informacích o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 10*, s. 8–9, a měl následující obsah: „V Československu jsou od 29. května tohoto roku vězněni členové Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných: Jarmila Bělí-

ková, psychologka, Otta Bednářová, novinářka, dr. Václav Benda, filosof a matematik, Albert Černý, herec, Jiří Dienstbier, novinář, Václav Havel, dramatik, dr. Ladislav Lis, právník, Václav Malý, duchovní, Dana Němcová, psychologka, Jiří Němec, psycholog, Petr Uhl, strojní inženýr. Delší dobu jsou již vězňeni: Jiří Lederer, novinář, Aleš Macháček, zemědělský inženýr, František Hrabal, dělník, Jiří Volf [správně Wolf], dělník, Jan Zmatlík, sociolog, a Jaroslav Šabata, psycholog. Všichni jmenovaní jsou viněni z trestného činu podvracení republiky podle § 98 trestního zákona ČSSR.

Tito lidé se pokusili jednat v duchu helsinských dokumentů, upozorňovali na případy porušování lidských práv, vzali vážně pokus o zmírňování napětí, svým životem chtěli přispět k uskutečnění míru, práv člověka a svobody. Svoji svobodu ztratili, aby byla potlačena činnost hnutí za občanská práva v ČSSR Charty 77, aby bylo zmařeno úsilí bojovníků za lidská práva na celém světě.

Československo leží geograficky ve středu Evropy, je malou zemí, ale s velkou demokratickou tradicí. Tradicí, která vždy usilovala o osvobození člověka. Lidé, nedovolte, aby byla lidská svoboda zde, v srdci Evropy, zahubena! Jinak ji ztratíme všichni!

Jsem prostý občan této země, život mne však blízce spojil s většinou těchto nespravedlivě vězněných i s jejich rodinami, jsem přesvědčen o jejich poctivosti. Proto jsem vyzval presidenta ČSSR Gustáva Husáka a Komunistickou stranu Československa, aby byli tito lidé neprodleně propuštěni. Proto žádám světovou veřejnost o solidaritu a uspořádání protestních podpisových akcí. [Dne] 20. srpna 1979 v 6.00 hod. zahájím společně s obhájci lidských práv v Polsku osmidenní hladovku na znamení plné podpory boje za lidská a občanská práva ve všech zemích světa od Vietnamu až po Brazílii.

Děkuji všem, kteří se připojí svými podpisy k výzvě k osvobození politických vězňů, a všem, kteří se připojí k hladovce solidarity se všemi ponížnými lidmi.

S vírou ve spravedlnost

Karel Čarlí Soukup

Řepčice č. 1, okr. Litoměřice

Československo“

Otevřený dopis Karla Soukupa československému prezidentu Gustávu Husákovi a Komunistické straně Československa z 15. srpna 1979, v němž protestoval proti věznění členů VONS a dalších československých občanů, požadoval jejich osvobození a informoval o chystané hladovce, byl publikován stejně jako Soukupova výzva světové veřejnosti in: *Informace o Chartě 77*, r. 2, 1979, č. 10, s. 8.

- ² Zadrženi Davida Němce se snažili vyšetřovatelé Státní bezpečnosti využít k tlaku na jeho matku Danu Němcovou, když jí mj. řekli, že její syn sdílí celou s nebezpečným šílencem, který ho fyzicky napadl. K tomu viz písemný záznam pódiové diskuse se členy VONS souzenými v říjnu 1979 Městským soudem v Praze moderovanou Petruškou Šustrovou a uskutečněnou 22. 9. 2009 v rámci semináře ke 30. výročí konání procesu se členy výboru v říjnu

1979 v Galerii Montmartre, BLAŽEK, Petr – BURSÍK, Tomáš (eds.): *Pražský proces 1979. Vyšetřování, soud a věznění členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných*. Dokumenty, Praha 2010, s. 388.

- ³ K internaci Tomáše Lišky v psychiatrické léčebně viz sdělení VONS č. 129, dokument č. 130. K případu Petra Uhla a spol. viz dále mimořádné sdělení VONS ze 30. 5. 1979, dokument č. 114, sdělení VONS č. 115, 118, 137, 141, 142, 143, 144, 153, 156, 158, 205 a 376, dokumenty č. 116, 119, 138, 142, 143, 144, 145, 154, 157, 159, 206 a 379, a dokumenty č. 1143, 1152, 1153, 1163 a 1164.
- ⁴ Se Soukupovou výzvou vyjádřil solidaritu Výboru společenské sebeobraný KSS-KOR v prohlášení z 22. srpna 1979, které obsahovalo též informaci o připravované hladovce v Polsku. Spolu se seznamem československých politických vězňů, jejichž jména byla v řadě případů zkomolena, se delegace KSS-KOR pokusila prohlášení předat na československém velvyslanectví ve Varšavě. Po odmítnutí bylo toto prohlášení zasláno do Československa poštou. Viz RAINA, Peter: *Independent Social Movements in Poland*, London 1981, s. 282–287.

Týdenní hladovku na podporu vězňů VONS i dalších bojovníků za lidská práva v Československu a Polsku nakonec zahájilo 3. října 1979 v kostele svatého Kříže ve Varšavě jedenáct polských disidentů, mezi jinými známí aktivisté Výboru společenské sebeobraný KSS-KOR Jacek Kuroń a Adam Michnik. V následujících dnech se k nim připojili další čtyři lidé. K hladovce viz prohlášení vydané jejími účastníky, jehož polský originál i dobový český překlad byly publikovány in: PAŽOUT, Jaroslav: Ohlas na perzekuci členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných v roce 1979 (edice dokumentů), *Sborník archivních prací* 55, 2005, č. 1, s. 231–234. Účastníkům hladovky ve Varšavě poděkovali mluvčí Charty 77 Jiří Hájek, Ladislav Hejránek a Zdena Tominová v telegramu tohoto znění: „*Děkujeme za účinný projev solidarity. Jsme s Vámi v úsilí o respektování lidské důstojnosti vždy a všude.*“ CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 272.